

Nota reserves en voorzieningen
2016

Inhoud

1. Algemeen.....	- 3 -
1.1 Inleiding.....	- 3 -
1.2 Reserves.....	- 3 -
1.3 Voorzieningen	- 4 -
2. Uitgangspunten reserves en voorzieningen	- 5 -
2.1 Uitgangspunten reserves.....	- 5 -
2.2 Uitgangspunten voorzieningen	- 5 -
3. Vrijval en aanvullen reserves en voorzieningen	- 6 -
3.1 Inleiding.....	- 6 -
3.2 Vrijval, aanvullen en opheffen reserves en voorzieningen	- 6 -
3.3 Egalisatiereserve Sociaal Domein (3D's)	- 9 -
3.4 Verloop algemene reserve.....	- 10 -
Overzicht reserves en voorzieningen per 31-12-2015	- 11 -

1. Algemeen

1.1 Inleiding

De gemeenteraad stelt periodiek de nota reserves en voorzieningen vast. De bestaande reserves en voorzieningen worden daarbij dan kritisch tegen het licht gehouden. Daarnaast worden alle wijzigingen in gemeentelijk beleid en landelijke regeling op het gebied van reserves en voorziening vertaald in een nota.

De gemeente Gemert-Bakel heeft de bijzondere positie dat wij vallen onder het preventief toezicht van de provincie. In de jaarrekening 2012 is een verlies geleden op de grondpositie van ruim 11 miljoen euro. Omdat er op dat moment geen algemene reserve meer voorhanden was is er in die jaarrekening een negatieve algemene reserve gevormd. Met de provincie is afgesproken dat deze algemene reserve in maximaal 10 jaar wordt teruggebracht naar € 0 door een jaarlijkse storting van € 1.100.000 (zoals begroot) en dat daarnaast mogelijke voordelen in de jaarrekeningen worden benut om de negatieve algemene reserve weg te werken. Op het moment dat de gemeente binnen een meerjarenbegroting weer tot een positieve algemene reserve komt vervalt het preventief toezicht door de provincie.

In deze nota worden voorstellen gedaan om de totale negatieve reserve in 2016 in te lopen.

Een algemene reserve van € 0 is nog steeds geen robuuste financiële positie. Daarom zal jaarlijks een bedrag in de algemene reserve gestort dienen te worden om op termijn te groeien naar het benodigde weerstandsvermogen van € 7,6 miljoen.

1.2 Reserves

Reserves vormen het eigen vermogen van de gemeente. De algemene reserves daarbinnen vormen samen met de post onvoorzien het weerstandsvermogen van de gemeente. De gemeenteraad heeft de bevoegdheid om reserves in te stellen en op te heffen binnen de grenzen van de regelgeving, zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Op grond van het BBV besluit de gemeenteraad ook over de stortingen en/of onttrekkingen aan de reserves. In basis via vaststelling van de begroting. Wijzigingen daarop vinden plaats via de financiële rapportages of separate raadsbesluiten.

Een goede reservepositie (eigen vermogen) beperkt de noodzaak tot het aantrekken van vreemd vermogen en beperkt daarmee de rentekosten in de begroting. In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is opgenomen dat in de balans het onderscheid wordt gemaakt in:

- Algemene reserve(s)
- Bestemmingsreserve(s)

In hoeverre binnen deze twee categorieën een nadere onderverdeling wordt gemaakt, is de vrijheid van de gemeenteraad.

1.3 Voorzieningen

De vorming van voorzieningen is veel dwingender voorgeschreven door het BBV dan de vorming van reserves. Het BBV schrijft het volgende voor:

1. Voorzieningen worden gevormd wegens:
 - a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
 - b. op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
 - c. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;
 - d. de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven (lees investeringen in rioleringen).
2. Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden

2. Uitgangspunten reserves en voorzieningen

2.1 Uitgangspunten reserves

Bevoegdheid college en gemeenteraad

Het instellen, wijzigen en opheffen van reserves is, gelet op het budgetrecht, een bevoegdheid van de gemeenteraad. Om die reden behoren alle reserves en de voorgestelde wijzigingen daarin aan de gemeenteraad te worden voorgelegd. Hetzelfde gaat op voor stortingen en onttrekkingen in/aan reserves.

Positief saldo vereist

De BBV staat geen negatieve reserves toe. Negatieve reserves passen per definitie niet bij de aard en de beoogde betekenis van de reserves.

Rentebijschrijving

Op basis van de BBV is het toegestaan om rente aan reserves toe te voegen. De gedachte hierachter is dat door inflatie de reserve ieder jaar relatief gezien in waarde afneemt. Verplicht is dit echter niet. Bij de begroting 2015 heeft de gemeenteraad er voor gekozen geen rente meer toe te voegen aan de reserves. Dit uitgangspunt blijft gehandhaafd. Mocht een reserve in een bepaald jaar een bepaalde omvang dienen te hebben dan kan dit bereikt worden door de jaarlijkse storting in de begroting aan te passen.

2.2 Uitgangspunten voorzieningen

Bevoegdheid college en gemeenteraad

Het college van B&W kan voorzieningen instellen met uitzondering van de voorzieningen waar een beheersplan aan ten grondslag ligt ter egalisatie van kosten. Het college van B&W is bevoegd tot het doen van onttrekkingen aan de voorziening zolang deze passen binnen de aard van de voorziening en eventueel bijbehorende beheersplan. Met andere woorden: het college mag de voorziening enkel gebruiken waarvoor deze bedoeld is.

Positief saldo vereist

De voorzieningen van de gemeente dienen altijd een (meerjarig) positief saldo te hebben. De voorziening dient immers voldoende geld te bevatten voor de ingeschatte verplichting.

Overschot

Indien een voorziening een omvang bereikt die hoger is dan het noodzakelijke niveau, valt het meerdere vrij ten gunste van de exploitatie.

Rentebijschrijving

Rentetoevoegingen aan voorzieningen is op basis van het BBV niet toegestaan. Een voorziening moet immers precies dekkend zijn voor de achterliggende verplichting of risico's. De stortingen in de voorziening zijn hierop afgestemd.

3. Vrijval en aanvullen reserves en voorzieningen

3.1 Inleiding

De reserves en voorziening zijn kritisch doorgenomen. Uitgangspunten daarbij zijn geweest:

- Vereenvoudiging waar mogelijk voor beter overzicht;
- Geen reserves of voorzieningen zonder duidelijke bestemming;
- Geen overschotten binnen reserves of voorzieningen zonder duidelijke bestemming.

De financiële positie van de gemeente vraagt ondermeer om een goede integrale afweging van de schaars beschikbare middelen. Door maximaal middelen over te dragen naar de algemene reserve kan een dergelijke integrale afweging beter plaatsvinden.

Verder hoe minder reserves en voorziening hoe meer overzicht en minder administratieve werkzaamheden.

In bijlage 1 is een overzicht van alle reserves en voorzieningen met daarin de stand per 31-12-2015 opgenomen.

3.2 Vrijval, aanvullen en opheffen reserves en voorzieningen

De volgende beslispunten worden voorgesteld met betrekking tot vrijval, aanvullen en opheffen van bestaande reserves en voorzieningen.

	Beslispunt	Vrijval
1	Vrijval alle zeven reserves kapitaallasten en daarna opheffen	€ 3.471.258
2	Vrijval deel voorziening wegen als gevolg van BBV	€ 2.400.000
3	Vrijval deel voorziening afvalstoffen, resterend bedrag bedoeld voor risico Attero en teruggave 2016	€ 1.144.000
4	Vrijval deel reserve onderwijs	€ 550.000
5	Vrijval volledige reserve brandweer en daarna opheffen	€ 430.490
6	Vrijval volledige voorziening onderhoud straatmeubilair centrum Gemert en daarna opheffen	€ 35.320
7	Vrijval volledige reserve eenmalige middelen en daarna opheffen	€ 26.393
8	Vrijval startersregeling zelfstandigen en daarna opheffen	€ 24.706
9	Vrijval deel ondernemersreserve, bedrag van € 2.388 betalen aan ondernemersvereniging en daarna opheffen	€ 16.831
10	Vrijval volledige reserve leefbaarheid binnengebied en daarna opheffen	€ 11.415
11	Vrijval volledige reserve bodemsaneringen en daarna opheffen	€ 4.017
12	Vrijval volledige voorziening studie (legaat) en daarna opheffen	€ 3.934
13	Vrijval volledige reserve plattegrondkaarten en daarna opheffen	€ 2.609
14	Samenvoeging reserve en voorziening Uganda naar een voorziening (geen vrijval)	€ -
		Aanvullen
15	Aanvullen risicovoorziening pensioenen wethouders naar benodigd niveau	-/- € 1.235.000
16	Aanvullen voorziening bouwgrondexploitatie in verband wijzigingen regelgeving verdisconteringsvoet BBV	-/- € 1.100.000
	Totale vrijval reserves en voorzieningen	€ 5.785.973

1. Reserve kapitaallasten

Bij invoering van de BBV in 2004 zijn er een zevental reserves kapitaallasten ingevoerd. Een aantal geplande investeringen met economisch nut zouden normaliter direct betaald worden uit de reserves maar door invoering van de BBV was dit niet meer toegestaan en moesten de investeringen worden geactiveerd. De al gevormde reserves dienden vervolgens als jaarlijkse dekking voor de afschrijvingslasten. Zo werd de begroting niet belast met deze nieuwe en onvoorziene kostenpost als gevolg van wijziging regelgeving. Eerder in 2014 is in de raadswerkgroep besparingen en inkomsten gesproken over het laten vrijvallen van de reserves kapitaallasten. Toen is besloten dit vooralsnog niet te doen omdat de jaarlijkse last die dit oplevert voor de begroting (€ 235.000) toen niet afgedekt kon worden.

Voorgesteld wordt nu om in 2016 deze reserve op te heffen waardoor eenmalig een bedrag van € 3.471.258 vrijvalt. Vanaf begrotingsjaar 2017 kan de reserve dan niet meer worden ingezet voor het dekken van de jaarlijkse lasten van € 235.000.

Met de provincie is over deze vrijval overleg gevoerd. Zij konden onze stelling onderschrijven dat voor de lange termijn het beter is de kapitaallasten direct in de begroting op te nemen zonder dekking uit een reserve. Op den duur moet het actief namelijk vervangen worden. In de huidige begroting is daar geen budgettaire ruimte voor vanwege de afdekking uit de reserve. Maar anderzijds vullen we de reserve ook niet jaarlijks aan voor de vervangingsinvestering. Door de voorgestelde verwerking is de dekking voor de toekomstige vervanging beter gewaarborgd.

2. Voorziening wegen

Op dit moment wordt er in de BBV een verschil gemaakt tussen investeringen met economisch nut en met maatschappelijk nut. De kosten van investeringen met economisch nut dienen gelijkmatig over de levensduur van de investering verdeeld te worden via afschrijving en rente (=activeren). Bij investeringen met een maatschappelijk nut zoals wegen, bruggen, en pleinen had een gemeente tot 2016 nog de keuze hoe deze te dekken. De investering kon worden gedekt uit een reserve of net zoals bij economisch nut worden geactiveerd.

Vanaf 2017 wordt activeren van investeringen met maatschappelijk nut verplicht gesteld en vervalt de eigen keuzemogelijkheid van de gemeente. Redenen hiervoor zijn een betere vergelijkbaarheid tussen gemeenten en dat kosten van de investeringen ten laste komen van burgers en bedrijven die er profijt van hebben. Onderhoudskosten die leiden tot een levensduurverlenging (rehabilitatie) of een significante kwaliteitsverbetering worden daarbij ook gezien als investering. Ook herinrichtingen en nieuwe wegen worden gezien als investering.

Er is een onderscheid tussen regulier groot onderhoud en levensduurverlengend onderhoud. Als bijvoorbeeld een weg wordt aangelegd met een levensduur van 50 jaar valt het onderhoud wat binnen deze 50 jaar wordt gedaan onder de noemer regulier klein en groot onderhoud. Als na deze 50 jaar er een grote investering dient plaats te vinden om weer tientallen jaren vooruit te kunnen wordt dit gezien als levensduurverlengend. Bijvoorbeeld als de fundering van de weg opnieuw opgebouwd dient te worden.

Tot voor dit moment wordt de voorziening wegen zowel ingezet voor groot onderhoud als investeringen. Deze investeringen dienen met ingang van 2017 te worden geactiveerd. Hierdoor kan eenmalig een bedrag van € 2.400.000 vrijvallen die op termijn als kapitaallast in de begroting terugkomt maar dan verspreid over de levensduur van de nieuwe investering.

De voorziening wegen enkel nog inzetten voor groot onderhoud en niet meer voor levensduur verlengend onderhoud (rehabilitatie) en nieuwe wegen/herinrichtingen sluit naar de mening van de provincie ook beter aan op zowel de huidige regelgeving en toekomstige regelgeving BBV.

3.Voorziening afvalstoffen

Deze reserve is in de loop van de jaren opgebouwd uit het saldo van de uitgaven en inkomsten afval. Voor Attero wordt een risico ingeschat van € 200.000. Daarnaast heeft de gemeenteraad besloten om de tarieven afvalstoffenheffing in 2016 te verlagen en hiervoor € 200.000 te onttrekken aan de voorziening afval. De huidige stand per 31-12-2015 bedraagt € 1.544.000 waarvan de hiervoor genoemde in totaal € 400.000 dient te resteren. Het is binnen de BBV toegestaan dat de gemeente het voorgestelde bedrag van € 1.144.000 toevoegt aan de algemene reserve.

4.Reserve onderwijs

In deze reserve zijn alle (kapitaal)lasten opgenomen rond onderwijs en MFA's. Deze reserve is ook benut voor het egaliseren van kosten zoals afwaarderingen als gevolg van de bouw van de MFA's en inkomsten uit de oude locaties door grondexploitatie. Op basis van het huidige bestand scholen en MFA's is er een overschot aanwezig van € 550.000. Dit overschot kan in 2016 vrijvallen omdat er geen aanwijsbare bestemming aan ten grondslag ligt. In 2017 vinden de laatste verrekeningen plaats rond de MFA's. Na die datum kan ook de reserve worden opgeheven omdat de jaarlijkse storting in de reserve nagenoeg gelijk is aan de jaarlijkse onttrekkingen. Van het rijk krijgt de gemeente niet meer apart gelden voor onderwijs maar deze zijn vervat in een aantal maatstaven via de algemene uitkering. Aan de algemene uitkering hangt geen bestedingsverplichting vast waardoor egalisatie via een reserve ook niet noodzakelijk is.

5.Brandweer

Na overgang van de brandweer naar de VRBZO hebben deze middelen geen bestemming meer.

6.Voorziening onderhoud straatmeubilair centrum Gemert

Het ontbreekt aan een beheerplan hieronder en dan is het op basis van de BBV niet toegestaan een voorziening in stand te houden. Afgelopen jaren zijn ook geen uitgaven gedaan uit deze voorziening.

7.Reserve eenmalige middelen

Geen functie meer.

8. Startersregeling zelfstandigen

Geen functie meer.

9. Ondernemersreserve

De gemeente int jaarlijks reclamebelasting en keert na aftrek van uitvoeringskosten deze uit naar de ondernemersvereniging. Uit onderzoek blijkt dat de ondernemersvereniging nog recht heeft op € 2.388 (opgebouwd uit de afgelopen jaren). Het restant in deze reserve betreft uitvoeringskosten en deze hadden in de betreffende jaarrekening ten gunste moet worden gebracht van het resultaat. In stand houden van deze reserve is niet noodzakelijk omdat het innen en uitkering van de reclamebelasting nu in een boekjaar gebeurt.

10 t/m 13. Reserves leefbaarheid binnengebied, bodemsanering, plattegrondkaarten en voorziening studielegaat

Deze reserves en voorziening hebben geen functie meer.

14. Reserve en voorziening Uganda

In het verleden is hiervoor zowel een reserve als voorziening gevormd. Er is geen reden om dit zo in stand te houden. Een voorziening past beter bij het karakter van de uitgaven. De bedragen die hierin gestort zijn betreffen namelijk enkel de subsidiegelden van het ministerie waar een bestedingsplicht voor geldt.

15. Risico voorziening pensioenen wethouders

De gemeente Gemert-Bakel heeft een voorziening voor de toekomstige verplichting ten aanzien van wethouderspensioenen opgenomen. Jaarlijks stort de gemeente een vast bedrag in deze voorziening, zodat op het moment van uitkering van de pensioenen de voorziening toereikend is. Deze systematiek is volgens de boekhoudregels toegestaan, aangezien de gemeente Gemert-Bakel uitgaat van een jaarlijks gelijkblijvende personeelslast. Het ministerie, Provincie en de accountant adviseren echter dringend volledig een voorziening te vormen, aangezien bij overlijden of pensioenoverdracht extra dotaties plaats moeten vinden. De kans is nadrukkelijk aanwezig dat dit in 2018 ook verplicht wordt. Daarom wordt voorgesteld nu hieraan te voldoen door een éénmalige storting van € 1.235.000 op te nemen.

16. Voorziening bouwgrondexploitatie

De wijze waarop de voorziening bouwgrondexploitatie berekend moet worden is anders ten opzichte van de eerdere aankondiging van de wijzigingen BBV. Op dit moment gebruiken wij als gemeente voor het berekenen van de contante waarde een disconteringsvoet gelijk aan het rentepercentage van 3,7%. Deze disconteringsvoet wordt uit het oogpunt van vergelijkbaarheid nu voor alle gemeenten gelijk gesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone. In praktijk betekent dit een percentage van 2%. De voorziening bouwgrondexploitatie dient daarom eenmalig verhoogd te worden in 2016. Dit voor een bedrag van € 1.100.000.

3.3 Egalisatiereserve Sociaal Domein (3D's)

In december 2015 heeft de gemeenteraad een egalisatiereserve Sociaal Domein 3D's ingesteld.

In het Sociaal Domein is veel veranderd door de drie decentralisaties. De Participatiewet, de overheveling van begeleiding en ondersteuning uit de AWBZ naar de WMO en de taken op het gebied van de Jeugdzorg. Er zijn veel nieuwe taken bijgekomen inclusief nieuwe budgetten. Door het Rijk wordt hierop tegelijkertijd flink bezuinigd. Mede hierdoor nemen ook de risico's toe. Er zijn een aantal open einde regelingen binnen de WMO, Jeugdhulp en Participatiewet. De reserve is bedoeld om eventuele tekorten binnen de 3D's in een bepaald jaar te verrekenen met eventuele overschotten in een ander jaar.

Omdat het een reserve betreft bepaalt de gemeenteraad wat er in deze reserve wordt gestort en wat daaruit wordt onttrokken. De reserve heeft een looptijd van drie jaar. Als er in een jaar een overschot binnen de 3D's is dan bepaalt de gemeenteraad hoeveel daarvan in de egalisatiereserve wordt gestort afhankelijk van de risico inschatting op dat moment.

Bij de resultaatbestemming van de jaarrekening 2015 wordt voorgesteld een bedrag van € 1.900.000 te storten in deze egalisatiereserve.

3.4 Verloop algemene reserve

Diverse ontwikkelingen bieden de kans de negatieve algemene reserve vervroegd (eind 2016) in te lopen. Deze ontwikkelingen zijn:

- We lopen op schema wat betreft inlopen algemene reserve;
- Mogelijkheid voor vrijval reserves en voorzieningen (zie deze nota);
- Nieuwe regelgeving BBV met betrekking tot investeringen maatschappelijk nut (zie deze nota);
- Het jaarrekeningresultaat 2015;
- Resultaten 1^e en 2^e financiële rapportage 2016.

De algemene reserve kent het volgende verloop op basis van de ingediende voorstellen voor de gemeenteraad van 14 juli 2016.

	Stand
Stand algemene reserve per 31-12-2016 inclusief 2 ^e financiële rapportage 2016 en bestemming jaarrekeningresultaat 2015	-/- € 5.704.941
Vrijval reserves en voorzieningen op basis van deze nota	€ 5.785.973
Stand algemene reserve per 31-12-2016	€ 81.032

De algemene reserve heeft hiermee een positieve stand van € 81.032. Een positieve algemene reserve is naast een meerjarig sluitende begroting en tijdige inzending van jaarrekening en begroting voorwaarde voor het laten vervallen van preventief toezicht.

Overzicht reserves en voorzieningen per 31-12-2015

Bron jaarrekening 2015

Reserves

	Storting 2015	Ontrekking 2015	Stand 31-12-2015
Algemene reserves			
Algemene reserve (vrij besteedbaar)	645.977,00	1.082.895,00	1.421.870,71
Saldo rekening		1.261.982,11	
Afwaardering gronden	2.639.764,04	1.530.273,36	-9.794.510,63
Totaal algemene reserves	3.285.741,04	3.875.150,47	-8.372.639,92
Bestemmingsreserves kapitaallasten)			
Sporthal Gemert (kap.lst)		57.000,00	513.000,00
Aanleggen randvoorzieningen (kap.lst)		19.952,00	1.037.504,00
Economische projecten (kap.lst)		6.750,00	67.500,00
Vervanging traktie (kap.lst)		21.000,00	147.000,00
Gemeentearchief (kap.lst)		72.000,00	864.000,00
Tribune De Eendracht (kap.lst)		7.750,00	100.750,00
Parkeerkelder Ruijschenbergh (kap.lst)		51.442,00	977.398,00
Subtotaal		235.894,00	3.707.152,00
Bestemmingsreserves			
Inrichting gemeentehuis		51.619,00	27.994,27
Vernieuwing automatisering	225.400,00	230.960,27	1.166.330,10
Plattegrondkaarten			2.608,94
Brandweer (voertuigen en overigen)		15.640,00	430.490,64
Fbv: groen	1.444,00	20.000,00	77.700,00
Parkeerterreinen/-plaatsen (parkeerfonds)	83.630,00		111.077,68
Openb.verlicht.(vervanging/remplace)		181.741,74	
Rollend materieel/gereedsch.onderh.dst.	47.937,00		602.529,49
Startersregeling zelfstandigen			24.705,98
Huisvesting onderwijs	1.015.000,00	1.149.971,41	848.250,02
Egalisatie bossen		22.995,00	35.949,95
Bodemsaneringen			4.016,72
Monumenten (ozb)	102.930,00	82.457,20	128.089,49
Leefbaarheid Binnengebied		10.225,00	11.415,46
Eenmalige middelen			26.393,66
Wet inburgering nieuwkomers	-70.995,00		80.995,20
EVZ 2010-2015			291.645,74
Uganda			2.371,88
BIO-fonds	26.922,00		35.490,00
Ondernemersreserve centrum Gemert	44.875,00	48.875,00	19.219,13
Beheer speeltoestellen	274.472,38	30.910,00	243.562,38
Subtotaal	1.751.615,38	1.845.394,62	4.170.836,73
Totaal bestemmingsreserves	1.751.615,38	2.081.288,62	7.877.988,73
Totaal reserves	5.037.356,42	5.956.439,09	-494.651,19

Voorzieningen

Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's			
Opbouwen pensioenrechten wethouders	176.148,08	117.512,36	1.618.425,41
Wachtgeld voormalig bestuurders	360.851,15	76.137,14	387.495,67
Rijksbijdrage klantmanagement			4.721,76
Vervanging riolering	483.583,89	139.187,00	4.500.107,76
Studie (legaat)			3.934,28
IGP: Bakelse Plassen	368.301,14	1.912.792,84	129.848,86
Risicovoorziening grondexploitatie	1.530.273,36	1.352.056,33	13.041.602,00
WW-verplichtingen personeel	130.000,00	83.125,00	186.085,81
Uganda	9.333,07		31.797,29
Afvalstoffen	417.467,85	200.000,00	1.544.269,66
Subtotaal	3.475.958,54	3.880.810,67	21.448.288,50
Onderhoudsegalisatievoorzieningen			
Onderhoud wegen	944.063,00	961.219,91	4.845.002,95
Onderh.straatverlichting (schilderen)	34.335,00	19.929,59	115.018,03
Onderh.straatmeubilair centrum Gemert	3.767,00		35.320,00
Onderhoud sport	108.081,00	52.036,63	638.124,79
Onderh.gem.eigendommen (overige)	114.189,00	12.258,34	151.929,65
Onderhoud welzijnsgebouwen	56.291,00	47.352,20	322.067,74
Groot onderh.schoolgebouwen	33.484,50	159.396,39	7.485,24
Vervanging lichtmasten en armaturen	307.863,74	266.055,00	41.808,74
Beheer speeltoestellen			
Groot onderhoud MFA's	76.264,00	81.887,47	52.895,52
Groot onderhoud MFA De Mortel			
Groot onderhoud MFA Handel			
Groot onderhoud IKC De Samensprong Gemert			
Groot onderhoud MFA De Dompelaar Elsendijk			
Groot onderhoud MFA Kastanjelaar/Schans Nieuw			
Groot onderhoud MFA De Klimboom/D'n Eik			
Herplant bomen en groen			
Subtotaal	1.678.338,24	1.600.135,53	6.209.652,66
Totaal voorzieningen	5.154.296,78	5.480.946,20	27.657.941,16
Totaal reserves en voorzieningen	10.191.653,20	11.437.385,29	27.163.289,97